

Taalboost 1

geïntegreerde leermethode Nederlands voor de eerste graad

J. Delestinne

Bij dit leerwerkboek horen

- een register en wijzers (digitaal te verkrijgen)
- een digitale handleiding (oplossleutel en evaluatiebladen, aan te passen aan interne evaluatiesysteem)

Auteur: J. Delestinne

Eindredactie en vormgeving: J. Delestinne

© 2017—Educa G.C.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden opgeslagen of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

D/2017/Jonathan Delestinne, uitgever.

Hoe werk je met dit leerwerkboek?

Het leerwerkboek 'Taalboost' vertrekt vanuit beeld-, audio- en tekstfragmenten en leert je omgaan met deze bronnen. Daarvoor worden je doorheen het werkboek **strategieën** aangeleerd.

Hulpkaarten, de 'wijzers', bevatten de nodige informatie met **basisbegrippen** om de bouw van de Nederlandse taal goed te begrijpen of om vlot te leren werken aan de **basisvaardigheden**: lezen, kijken, luisteren, spreken en schrijven.

De eenvoudige icoontjes in de linkermarge helpen je op weg.

Je werkt met teksten aan je leesvaardigheid. Je vindt ze in de bijlage.

Werken aan je leesvaardigheid kan op drie niveaus:

- • woorden en zinnen: je werkt aan woordstrategieën om de betekenis van woorden sneller te achterhalen
- • tussen zinnen en alinea's: je leert over verwijs- en verbindingswoorden, over signaalwoorden en tekstverbanden, alinea's of een tekst samenvatten ...
- • hele tekst: je leert welke soort tekst je leest, wat het tekstdoel is, hoe je het centraal thema (hoofdonderwerp) kunt vinden ...

Je maakt gebruik van je woordenboek.

Je werkt aan je schrijfvaardigheid.

Je werkt aan luisterstrategieën.

Je werkt aan je spreekvaardigheid.

Je werkt aan kijkstrategieën.

Je maakt gebruik van de computer.

Je maakt gebruik van 'wijzers'. Dat zijn hulpkaarten waarop de theorie en strategieën zijn samengevat.

Je werkt samen. Goed overleggen en je aan de opdrachten houden zijn daarbij erg belangrijk.

Module 1 Jouw klas, je thuis	blz.
Module 2 Beangstigend, betoverend	blz.
Module 3 Prikkel je zintuigen	blz.
Module 4 Voel je fit en gezond	blz.
Module 5 Een uiltje vangen	blz.
Module 6 Er was eens ...	blz.
Module 7 Heldhaftige helden	blz.
Module 8 Ben je een mediagenie?	blz.

Jouw klas, je thuis

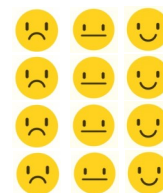

In deze module ...

Les 1

- vul je een woordweb aan,
- rangschik je woorden alfabetisch,
- bespreek je taalregisters.
- werk je met W- en H-vragen.

Dit lukt al ...

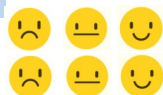
Les 2

- werk je met de buitenkant van een tekst (opmaakelementen),
- pas je de leesstrategieën toe,
- werk je met grondwoorden en samenstellingen,
- leer je over de functie van signaalwoorden,
- leer je hoofd- en bijzaken onderscheiden,
- vat je een tekst samen.

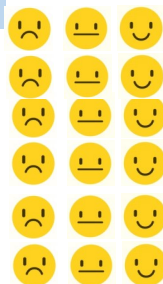
Les 3

- vergelijk je informatie uit reportages,
- oefen je met schooltaal.

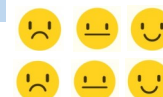
Les 4

- pas je woord- en leesstrategieën toe,
- gebruik je de tegenwoordige tijd,
- oefen je je in het herkennen van het onderwerp.
- leer je persoonlijke voornaamwoorden herkennen.
- beoordeel je een website.

Les 5

- pas je kijk- en luisterstrategieën toe,
- oefen je met het gebruik van de hoofdletters.

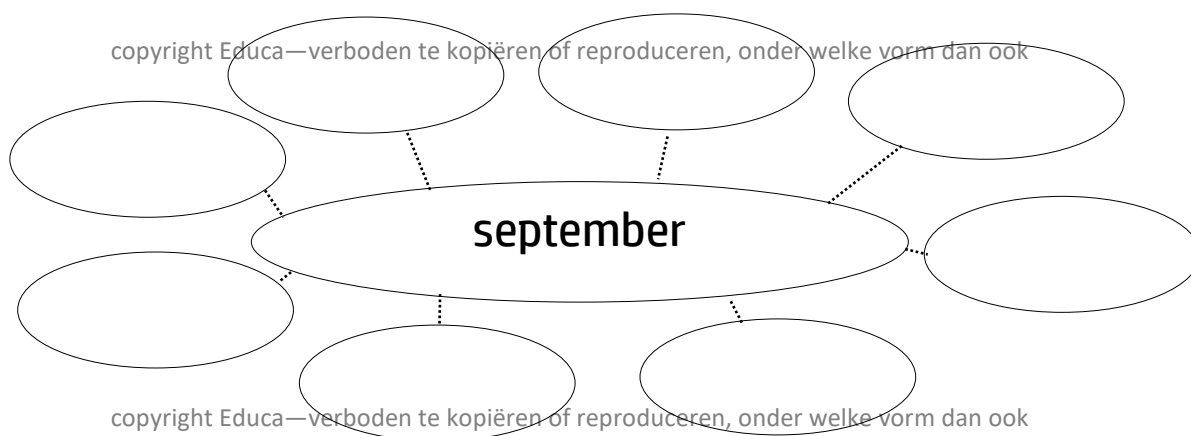

Les 1 - Een nieuwe start

onder welke vorm dan ook

Opdracht 1

A Waaraan denk jij bij het woord 'september'? Vul het **woordweb** aan.

B **Rangschik** de woorden **alfabetisch**. Doe dat op een apart blad.
Doe vervolgens hetzelfde met de woorden van je buur.

Opdracht 2

Je kijkt naar een reportage uit 'Karrewiet.'

- Ken je het programma?
- Wat is een reportage? Wat is vaak de bedoeling ervan?
- Wie is de spreker?

A We onderzoeken het **taalregister**. (Omcirkel het juiste.)

- De geïnterviewden spreken ...
  - 1 dialect.
  - 2 een tussentaal.
  - 3 Standaardnederlands.
- De verteller spreekt ...
  - 1 dialect.
  - 2 een tussentaal.
  - 3 Standaardnederlands.

B Vul de zinnen aan met woorden uit de reportage. Het woord dat je moet invullen, wordt tussen haakjes uitgelegd.

Er wordt gebeld. Nu wordt het (echt en ernstig).	
Het einde van het schooljaar komt eraan en voor de (iemand uit het zesde leerjaar) wacht daarna het middelbaar.	
Tijdens de les biologie (= natuurwetenschappen) zijn de zesdejaarsleerlingen heel aandachtig en (met veel inzet en plezier)	
De moet ook wel in het (middelbaar).	

Als de les biologie om is, moeten de leerlingen zich haasten naar een ander (bepaalde ruimte in een schoolgebouw).	
Ook in de les Engels was er bij de leerlingen een en al (veel aandacht).	

C In het fragment sommen leerlingen enkele verschillen tussen het zesde leerjaar en het eerste middelbaar op. Schrijf hier 2 verschilpunten op:

- _____
- _____

Opdracht 3

Hieronder lees je een stukje van het interview met de jongens.

A Welke **tekstkenmerken** zijn typisch voor een interview? Benoem de aangeduide onderdelen.

B Markeer de **vraagwoorden**.

Wat verwacht je van het bezoekje aan Atheneum Wispelberg?

Ajay: Ik verwacht van het bezoekje dat we kennismaken met **het leven op school en de lessen**.

Waarom vind je het middelbaar leuker dan de basisschool?

Thomas: Ik vind het hier veel leuker dan in de lagere school omdat we meer vrijheid hebben.

Waarvoor ben je bij de overgang bang?

Ajay: In het zesde jaar zijn we nu de grootste en in het middelbaar worden we terug de kleinste. Ik ben een beetje bang dat ze me zouden pesten, mijn schooltas zouden verstopen bijvoorbeeld.

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

C Zoek nu zelf 5 vragen die je aan een leerling die pas in het eerste jaar zit, zal stellen.

Je mag niet dezelfde vragen als die van uit het interview gebruiken.

Zorg dat elke vraag begint met een vraagwoord. Een klasgenoot zal je vragen kort beantwoorden.

Gebruik de **OVUR**-strategie en het spreekkader dat je van je leerkracht ontvangt.

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Opdracht 1

Bekijk het tekstvoorbeeld. Vul de tabel aan.

copyright Educa—verboden te kopiëren of te verspreiden

teksttype	Dit is een	.
tekstdoel	De schrijver wil	te kopiëren of te verspreiden, onder welke vorm dan ook
leesdoel	Ik wil	.

T 1 Opdracht 2

Bekijk de tekst en voorspel de inhoud.

A De schrijver gebruikt **opmaakelementen** die je helpen om snel informatie over de inhoud te krijgen. Benoem de aangeduide opmaakelementen in de linkermarge.

copyright Educa—verboden te kopiëren of te verspreiden

Kies uit: bronvermelding (lettergrootte) - titel (lettergrootte) - alinea - witregel - tussentitel (vetgedrukt) - inleiding (schuingedrukte tekst)

B De titel is een vraag. Wat is het antwoord? _____

C Welke alinea's gaan volgens jou over de school van circuskinderen? _____

D Wat denk je dat het onderwerp is van de alinea's die niet over school gaan? Omcirkel ze: alinea 2 / alinea 3 / alinea 4 / alinea 5 / alinea 6 / alinea 7

E De inleiding begint met een vraag.

- Welke soort vraag is dit? Omcirkel het juiste antwoord: een ja-neenvraag/ een vraagwoordvraag
- Onderstreep het eerste woord van die zin.
Dit woord is een zelfstandig naamwoord / bijvoeglijk naamwoord / werkwoord.
- Het onderstreepte woord is vervoegd en noemen we ook een persoonsvorm / infinitief.

F Wat is het onderwerp van de hele tekst? Markeer het juiste antwoord.

- 1 De circusvoorstellingen - 2 De school van circuskinderen - 3 Het leven van circuskinderen

G Wat is de bedoeling van de tekst? Markeer het juiste.
De tekst wil me: informeren / overtuigen / ontspannen / raken in mijn gevoelens.

H Wat wil ik met deze tekst doen? Markeer het juiste.

Ik wil: me informeren / ontspannen

informatie studeren / begrijpen / zoeken.

I Zoek in de tekst het juiste woord. De betekenis krijg je in onderstaande tabel.

betekenis	woord uit de tekst
met veel moeite dragen	*
geschikt om op reis te kunnen gaan	
aanhangwagen om in te kamperen	
vastmaken aan	*
vertoning aan het publiek	
kijken of het klopt	*
gesponnen suiker op een stokje	
iemand die veel talen spreekt	

J Vul de zinnen met een zelfstandig naamwoord uit bovenstaande tabel aan.

Leid het zelfstandig naamwoord van de woorden met een * af. Schrijf het in de juiste zin.

voorbeeld: afleiden (= werkwoord) → *de afleiding* (= zelfstandig naamwoord)

1	De ICT-verantwoordelijke* op onze school zorgt voor de van alle computers.	
2	 mag dan wel een lekker, zoet tussendoortje zijn; het is in ieder geval slecht voor je tanden.	
3	Bij de ingang van het pretpark staat een . Hij kijkt of iedereen een geldig toegangsticket heeft.	
4	Omdat ik ziek was, heb ik de toneel van de jeugdvereniging gemist. Wat jammer!	
5	In de bouw heeft men een nodig om de zware materialen aan te metsers te geven.	

* ICT = informatie en computertechnologie

Opdracht 3

A Zoek in de tekst voorbeelden van **grondwoorden** en **samenstellingen**.

grondwoord	samenstelling
copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook	

B Maak de woordslinger af. Gebruik hiervoor **samenstellingen**. Volg het voorbeeld.

circuskind - kinderspel - spel _____ - _____ -
 _____ - _____ - _____ -
 _____ - _____ - _____ -

Opdracht 4

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

In de tekst staan **signaalwoorden**. Ieder signaalwoord heeft zijn eigen **functie**. Door op deze woorden te letten, begrijp je de tekst beter. Hieronder staan signaalwoorden uit de tekst.

Schrijf achter het signaalwoord zijn functie. Kies uit onderstaande mogelijkheden:

conclusie - opsomming - oorzaak-gevolg - reden - tegenstelling - vergelijking - voorwaarde

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

signaalwoord	functie
want	
maar	
zodat	
kortom	
ook	
net als	
als ... dan	

Opdracht 5 copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

De belangrijkste informatie in een tekst worden **hoofdzaken** genoemd. Die staan vaak in de **inleiding** en in het **slot**. Ook in de **kernzinnen** staan vaak hoofdzaken. Een kernzin is de eerste of laatste zin van een alinea. Uitleg en voorbeelden in een tekst zijn **bijzaken**.

A Lees de zinnen en zet erachter of het een hoofdzaak of een bijzaak is.

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

zin uit de tekst	hoofdzaak of bijzaak
Als je altijd meegeholpen hebt, weet je gewoon dat het erbij hoort.	
Circuskinderen krijgen les van een juf, meester of hun moeder	
De caravan moet reisklaar worden gemaakt.	
De lessen worden met de post of internet gestuurd.	
Een rijdende school lijkt op een gewone school, maar is net anders.	
In een circus is altijd veel te doen.	
Naast het werk gaan circuskinderen gewoon naar school.	
Ook de waterslang moeten netjes worden opgerold.	
Op een rijdende school is maar één klas	
Sommige circuskinderen sjouwen met lampen en andere spullen.	

B Vat de tekst samen. Gebruik daarvoor de hoofdzaken uit opdracht 5 A.

titel : .....

samenvatting inhoud: copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Les 3 - Scholen elders

, onder welke vorm dan ook

Opdracht 6

Je kijkt naar 2 reportages.

Vergelijk de drie scholen die je te zien krijgt en vul daarvoor onderstaande tabel in.

land	Wie geeft les?	Wat zijn de omstandigheden om les te krijgen?	Welk schoolgerei/lesmateriaal zie je?

Opdracht 7

A In de reportage zag je heel wat schoolgerei. Hieronder krijg je scrabbleblokjes. Zoek 6 school-artikelen. Tel ook de letterwaarde op. Overleg daarna in groep waarvoor je het gerei kunt gebruiken.

	woord	
	letterwaarde	

woord		
letterwaarde		

	woord	
	letterwaarde	

woord		
letterwaarde		

	woord	
	letterwaarde	

woord		
letterwaarde		

B Waarvoor gebruik je het gerei uit opdracht 7A precies? Leg dit uit in een goede zin. Gebruik de opgegeven woorden om je zinnen te bouwen.

voorbeeld: Een *puntslijper* gebruik je om (kleur)potloden *aan te scherpen*.

Bouwstenen: Onderwerp + PV + voorwerp + om _____ + te + INF.

Kies uit: perforeren - bij elkaar houden - nieten - hoeken meten - rechte lijnen tekenen - opbergen—corrigeren

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

1	
2	
3	
4	
5	copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook
6	

C In onderstaande woordzoeker vind je nog meer schoolartikelen. Aan jou om ze alle vijftien te vinden. De woorden staan **horizontaal**, **verticaal** en **diagonaal**.

C	D	O	H	Q	Q	P	A	Y	O	D	B	P	O	F	E	Z	T
K	T	C	V	E	Q	T	D	P	O	R	N	D	K	X	X	B	F
N	V	L	D	U	E	S	N	E	I	K	E	T	N	P	D	P	I
G	U	U	Q	A	A	L	E	Y	R	J	P	F	Q	M	S	H	T
I	L	O	Y	L	Y	Q	G	P	G	M	L	G	Q	B	A	N	S
E	P	H	T	D	K	K	A	M	C	O	A	U	B	S	H	P	R
N	E	A	Y	D	J	I	L	X	E	B	B	R	D	T	L	C	E
I	N	B	Y	U	W	O	O	R	D	E	N	B	O	E	K	Y	E
H	X	V	P	O	R	S	O	D	M	F	R	M	I	F	Q	X	K
C	P	P	E	K	Y	X	H	K	E	U	K	P	X	V	R	G	R
A	O	K	W	Q	U	L	C	T	G	O	S	J	F	F	H	P	A
M	T	W	Z	Z	Q	V	S	Z	Y	B	A	Y	E	W	K	H	M
N	L	C	Q	X	D	W	A	C	W	J	T	T	I	V	Y	H	I
E	O	D	S	G	O	K	J	Z	I	N	P	C	V	L	A	G	W
K	O	C	X	J	S	C	H	O	O	L	T	A	S	T	I	B	R
E	D	U	D	O	I	K	E	D	L	Z	V	L	A	K	G	O	M
R	R	H	H	G	U	I	N	K	T	P	A	T	R	O	O	N	Z
H	I	P	A	S	S	E	R	S	T	F	I	T	S	T	L	I	V

schoolartikelen:

• welke vorm dan ook

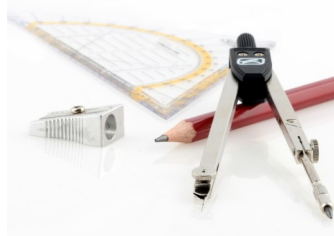
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

• welke vorm dan ook

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

• welke vorm dan ook

- _____
- _____
- _____

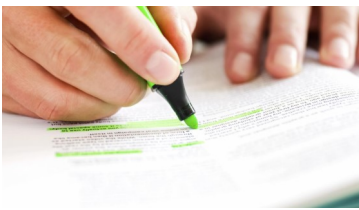

D Combineer de infinitieven met het juiste schoolartikel door de letter achter het artikel tussen de haakjes van het werkwoord te schrijven.

viltstift (A)	bewaren en ordenen ( )
woordenboek en atlas (B)	construeren ( )
rekenmachine (C)	markeren ( )
markeerstift (D)	overtrekken ( )
passer (E)	plannen ( )
schooltas en rugzak (F)	raadplegen ( )
schoolagenda (G)	tellen ( )
(ring)map (H)	vervoeren ( )

E Wat doe je met precies met het schoolgerei? Schrijf de infinitief van het werkwoord onder de foto.

+ = _____

+ = _____

+ = _____

+ = _____

Les 4 - Recht op onderwijs

onder welke vorm dan ook

T 2

Opdracht 9

A In tekst 2 krijg je een fragment uit de rechten van het kind te lezen.

- Wat zijn rechten? Wat zijn plichten?
- Welke kinderrechten ken je? Schrijf er twee op.

B Lees de tekst **intensief**.

C In de tekst komen lastige woorden voor. Wat betekenen ze? Schrijf de letter achter het woord.

woord uit de tekst	letter	betekenis
aanmoedigen		begrijpen (A)
spijbelen		bereidheid om van anderen ook de minder leuke dingen toe te laten, te aanvaarden. (B)
vermijden		beschamend, kleinerend (C)
informereren		buitensporig, overdreven en niet correct (D)
lijfstraf		een straf waarbij iemand lichamelijk pijn wordt gedaan (E)
onredelijk(e)		het geheel van gewoontes van een bepaalde groep mensen zoals muziek, eten, kunst, taal, godsdienst, bouwen... (F)
vernederend(e)		informatie geven (G)
verdraagzaam		niet naar school gaan als je daar wel zou moeten zijn, brossen (H)
cultuur (culturen)		proberen iemand iets te laten doen, stimuleren (I)
opvatten		voorkomen dat iets gebeurt, verhinderen (J)

D Vul nu de zinnen aan met een woord uit de eerste kolom van de tabel hierboven.

- a Je mag het niet verkeerd _____, maar je moet dringend werk maken van je handschrift. Je hanenpoten zijn bijna niet leesbaar. Koop je een goede balpen, zo _____ je vegen op je netversie.
- b In de westerse _____ word je _____ om tot je achttiende naar school te gaan. Wie _____, kan een straf van de school-directeur krijgen of zelfs zijn kindergeld verliezen.
- c Heel wat mensenrechtenorganisaties roepen op om ons _____ op te stellen voor iedere vorm van samenleving.
- d Zowel een _____ als de doodstraf zijn verboden in België.
- e Laat je vooraf steeds goed _____! Zo kun je een goede schoolkeuze maken.

E De schrijver van de tekst vertelt in 3 standpunten over jouw rechten en plichten op school. Hij maakt hiervoor gebruik van **persoonlijke voornaamwoorden**.

Vul onderstaand schema in kolom 1 en 3 aan. Omcirkel het juiste in kolom 2.

In alinea	verwijst de schrijver naar (in het enkelvoud of in het meervoud)	en gebruikt daarvoor volgend persoonlijk voornaamwoord:
	jezelf/de toegesprokene */ diegene over wie je spreekt of datgene waarover je spreekt	
	jezelf/de toegesprokene */ diegene over wie je spreekt of datgene waarover je spreekt	
	onszelf/de toegesprokene */ diegene over wie je spreekt of datgene waarover je spreekt	

*toegesprokene = tegen wie je spreekt/voor wie je schrijft

F Een persoonlijk voornaamwoord vervangt of verwijst naar een zelfstandig naamwoord (personen, dieren, planten, dingen ...). Ken jij ze allemaal uit het hoofd? Vul het schema aan!

getal		persoonlijk voornaamwoord
	1	
	2	
	3	
	1	
	2	
	3	

G Beantwoord de inhoudsvragen met een volzin. Begin je zin telkens met een persoonlijk voornaamwoord. Zoek je antwoord in de tekst. Markeer het ook in de tekst zelf.

a Wat moet je als kind zeker kunnen om in de samenleving vooruit te kunnen?

---

b De regering moet ervoor zorgen dat je naar school kunt gaan. Noem 2 voorbeelden wat de overheid hiervoor kan doen.

---

c Op school leer je niet enkel over taal en rekenen, maar ook over wat er in de wereld rondom je gebeurt. Waarover leer je nog? Geef 2 voorbeelden.

---

d Wie kan helpen om het andere kinderen niet moeilijk te maken op school?

Opdracht 10 copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

In welke tijd staat tekst 2 geschreven? _____

Van je leerkracht krijg je een link naar een filmpje dat je helpt om de regels voor het **vervoegen van de persoonsvorm** in die tijd op te frissen.

Opdracht 11 copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

A Bekijk het filmfragmentje over 'Les in een sloppenwijk in India'.

B Beantwoord de **topische vragen bondig**.

wie?	
wat?	
waar?	<small>copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook</small>
waarom?	
hoe?	

C Hieronder lees je de korte inhoud van het beeldfragment. Vul de ontbrekende werkwoorden op de juiste plaats aan.

Schrijf de **persoonsvormen** in de tegenwoordige tijd.

Kies uit: bespreken - bouwen – houden – kunnen – onderwijzen - e vorm dan ook
oproepen – uitbreiden - willen - zich bevinden

India _____ in Zuid-Azië. In de reportage _____ men de onderwijssituatie in een sloppenwijk nabij New Delhi. Een winkelier en zijn broer _____ er kinderen uit de buurt onder een brug. De man _____ een pleidooi om meer scholen te bouwen. Ook _____ hij ouders ervan overtuigen om hun kinderen naar school te sturen. Enkel zo _____ ze aan een betere toekomst. Wie _____ lezen en schrijven, _____ immers zijn kansen om werk te vinden _____. Tot slot _____ de winkelier iedereen in New Delhi _____ om les te geven en de kinderen uit de armere wijken slaagkansen te geven.

D Markeer in het tekstje alle persoonlijke voornaamwoorden onder welke

Opdracht 12

A Bekijk het filmpje en vul de tabel aan.

zender	
ontvanger	copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook
boodschap	
effect	

In de tekst op de volgende bladzijde lees je meer over Unicef.

B Onderstreep het **onderwerp** in de derde alinea.

C Markeer in de inleiding de **persoonlijke voornaamwoorden**.

D Vervoeg de **infinitieven** in de derde alinea in de **tegenwoordige tijd**.

E Wat betekenen de onderstreepte woorden in de tekst? Vul de **verklaring** aan.

wereldwijd	verspreid over _____
ontwikkelen	iets _____ en maken
gezondheidszorg	aandacht hebben voor _____ van mensen
nationaliteit	het feit dat je volgens de wet _____ van een bepaald _____ bent
verdrag	_____ tussen landen

F Kruis de **tekststructuur** die de auteur tussen regels gebruikt, aan:

oorzaak-gevolgstructuur

beschrijvende structuur

opsommende structuur

probleemstructuur

G Markeer de **signaalwoorden** die deze structuur duidelijk maken.

H Vervolledig onderstaand schema:

voorbeelden van _____ door _____:

- _____
- _____
- _____
- _____

Het belang van kinderpulporganisaties

ke vo

Zucht je ook al eens bij het maken van de zoveelste huistaak of het studeren voor een toets? Heb je van die dagen dat je liever thuis zou blijven in plaats van naar school te gaan? Heel wat leerlingen bekijken naar school gaan als een verplichting. In onze Westerse samenleving lijkt het de normaalste zaak van de wereld. Toch kunnen niet alle kinderen wereldwijd naar school gaan.

Wat doet Unicef?

Unicef voert actie tegen kinderarbeid. Volgens Unicef kan dat het beste als ook regeringen meewerken. De kinderpulporganisatie helpt landen daarom om programma's tegen kinderarbeid te ontwikkelen. Maar Unicef doet meer dan er alleen voor zorgen dat de kinderen niet meer hoeven te werken. Ze zorgen er bijvoorbeeld ook voor dat de families van de kinderen geld binnenkrijgen. Dat is belangrijk, omdat soms de hele familie het geld nodig heeft dat het kind verdient.

De programma's tegen kinderarbeid die Unicef *✍* (ontwikkelen), bestaan uit verschillende onderdelen. Ten eerste helpen ze kinderen naar school te gaan. Unicef *✍* (regelen) gratis basisonderwijs zodat jongeren een vak kunnen leren. Verder worden de werkplekken van kinderen veilig gemaakt. Arme families kunnen vaak moeilijk overleven als hun kinderen niet werken. Daarnaast worden er projecten ontwikkeld om armoede tegen te gaan. Unicef *✍* (onderhandelen) en *✍* (waken) erover dat ouders minder hoeven te betalen voor de zorg van hun kinderen, zoals onderwijs of gezondheidszorg. Soms zorgen ze ook voor betere banen voor de ouders, zodat die genoeg geld kunnen verdienen voor de hele familie.

Kinderrechten

Unicef komt op voor alle rechten van kinderen en jongeren. Behalve het recht op bescherming tegen kinderarbeid zijn dat bijvoorbeeld het recht op een naam en nationaliteit, het recht op onderwijs en het recht op voedsel en schoon water. In november 1989 is het Verdrag voor de rechten van het kind aangenomen door de Verenigde Naties. In dit verdrag staan 54 kinderrechten die gelden voor kinderen en jongeren over de hele wereld. Bijna alle landen in de wereld hebben het verdrag ondertekend, maar veel landen komen hun belofte niet na. Het werk van Unicef blijft daarom hard nodig!

naar © Diaplus, Samen tegen kinderarbeid

Opdracht 13 copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

A Ga naar www.unicef.be om volgende opdrachten op te lossen.

Schrijf volledige zinnen bij opdrachten met een * .

<p>Wat is een wereldklas? *</p> <p><small>copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook</small></p>	<ul style="list-style-type: none"> • • •
<p>Hoeveel prioriteiten heeft Unicef?</p> <p>Wat betekent het woord 'prioriteiten'? Zoek het op en noteer het in de kolom rechts.</p>	
<p>Welke functie oefent Koningin Mathilde bij Unicef België uit?</p>	
<p>Wie zijn Unicef-meters en -peters? *</p>	
<p>Welke van volgende organisaties of bedrijven is geen hoofdpartner?</p> <p>Doorstreep het foutieve.</p>	<p>GSK - IKEA - UMICORE - ZINC SAVES KIDS</p>
<p>Waar in België is de organisatie gevestigd?</p>	
<p>Wat zie je op het logo van de organisatie? Beschrijf bondig.</p>	
<p>Welk bericht staat momenteel in de kijker? Schrijf de kop over.</p>	

B **Beoordeel** deze website: is hij voldoende gebruiksvriendelijk en geschikt voor het doelpubliek?

<p>Je vindt er snel en duidelijk informatie terug. (heldere, logische opbouw)</p>	(onvoldoende) 0—1—2—3—4 (zeer goed)
<p>Je weet meteen voor wie de informatie op een bladzijde bedoeld is. (bv. voor leraren, sponsors ...)</p> <p><small>copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook</small></p>	(onvoldoende) 0—1—2—3—4 (zeer goed)
<p>De informatie wordt duidelijk verwoord en is aangepast aan de lezer.</p>	(onvoldoende) 0—1—2—3—4 (zeer goed)
<p>Aan de website wordt regelmatig recente informatie toegevoegd en is daardoor actueel.</p>	(onvoldoende) 0—1—2—3—4 (zeer goed)

Opdracht 14

Je kijkt naar een reportage uit 'Koppen.'

- Ken je het programma?
- Wat is een reportage? Wat is vaak de bedoeling ervan?
- Wie is de spreker?

Vul na het bekijken van het programma het schema aan.

Hoofdonderwerp: _____

Inleiding:

- Wie is de 'verteller'? _____
- Over welke school gaat de reportage? _____
- Waar is deze school gelegen? _____
- Wat is de hoofdvraag waarop je in het midden een antwoord krijgt?
_____

Midden:

Er worden heel wat verschilpunten met het klassieke onderwijssysteem **opgesomd**. Schrijf er 4 in goede zinnen op.

Verschillen met het 'klassieke' onderwijssysteem:

- _____
- _____
- _____
- _____

Daarnaast **noemt** men ook enkele voordelen van het nieuwe systeem. Som er 2 in goede zinnen op:

Voordelen van het nieuwe systeem:

- _____
- _____

Slot:

Wat is de boodschap voor de kijker? Leg die kort in je eigen woorden uit.

_____

Opdracht 15

Je leest hieronder enkele zinnen uit de reportage.

A Wat valt je op? Hoe los je dit op?

hoe vermijd je dat leerlingen schoolmoe worden? de middenschool prins van oranje experimenteert met een heel andere manier van lesgeven. 3 leerkrachten vormen samen een team en zullen 2 jaar lang een klas van 24 leerlingen begeleiden. wat ze wanneer leren, mogen de leerlingen zelf kiezen.

“je moet wiskunde of nederlands doen.” dat werkt volgens leraar bart vangramberen niet motiverend voor de leerlingen. 5 vakken worden in de klas door elkaar gegeven. Naast wiskunde en nederlands wordt er ook frans, natuurwetenschappen en geschiedenis onderwezen. twee andere leraren begeleiden samen met bart de klasgroep. tussen collega's jelle, margaux en bart moet het ook goed klikken, want ze hebben een grote verantwoordelijkheid naar de jongeren toe.

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

B Omcirkel alle letters die een hoofdletter krijgen.

Opdracht 16

Hoe zou jouw 'school van de toekomst' eruit zien? Beschrijf ze in 8 tot 10 goede zinnen. Gebruik hiervoor de **toekomstige tijd**. De voorwaarden bespreek je samen met je leraar en krijg je op een apart blad.

A Vul eerst het woordweb aan. Waaraan denk je? De W- en H-vragen helpen je ook op weg.

B Maak nadien met de sleutelwoorden goede zinnen.

C Neem de voorwaarden erbij, schrap en herschrijf!

Gaan circuskinderen ook naar school?

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Hou jij van een lekker lui leventje? Met lang uitslapen en heerlijk een dagje niks doen? Wees dan maar blij dat je niet in het circus geboren bent! Want in een circus wordt eigenlijk altijd heel hard gewerkt. Zeven dagen in een week. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.

Meehelpen

In een klein circus helpen de kinderen bij het opbouwen van de tent. Niet het zware werk, maar ze moeten bijvoorbeeld wel de stoelen in de tent netjes op hun plek zetten. En sjuuwen met de lampen en andere spullen.

- 10 Als ze weer gaan vertrekken, moeten ze zorgen dat alles weer netjes in de vrachtwagens komt te staan. Ook de eigen caravan moet steeds weer reisklaar gemaakt worden. Voor je de caravan aankoppelt aan de auto moet alles opgeruimd en opgeborgen zijn, zodat het niet kan gaan schuiven onderweg. Ook de waterslang en het snoer van de elektriciteit moeten netjes opgerold worden. Kortom: er is gewoon altijd veel te doen!

Voorstelling

Ook als er voorstellingen gegeven worden is er veel werk: kaartjes verkopen en controleren, mensen naar hun plaats brengen, in de pauze suikerspinnen en popcorn verkopen. En bij alles helpen de circuskinderen. Vinden ze dat erg? Welnee, als je dit altijd hebt gedaan, weet je gewoon dat het moet, dat het erbij hoort.

Rijdende school

En ja: naast al dat werk gaan circuskinderen ook nog naar school. Vaak is er bij het circus een rijdende school: dat is een vrachtwagen die is ingericht als een klaslokaal. Met een meester of een juf die ook meereist en de kinderen lesgeeft. Het is niet een gewone school: alle dagen les, woensdag-middag vrij en af en toe vakantie. Maar toch ook weer anders: als je net in een nieuwe plaats staat, moet je altijd even kijken waar ze de school nu weer neergezet hebben.

Talenknobbels

- 30 Op de rijdende school is maar één klas en daar zitten kinderen van alle leeftijden tussen 6 en 12 door elkaar. En... die spreken vaak heel verschillende talen! De meester of de juf geeft meestal les in het Frans, Engels of in het Duits en circuskinderen zijn zelf heel goed in vreemde talen. Ze moeten wel!

Als de kinderen niet naar een rijdende school kunnen, dan krijgen ze vaak les van hun moeder. De lessen worden dan met de post gestuurd of, veel makkelijker, via internet.

© Diaplus, tekst van de maand september 2015

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren,

Jouw rechten en plichten op school

Elk kind heeft recht op onderwijs en informatie.

Ik moet kunnen lezen en schrijven. De regering moet ervoor zorgen dat ik de kans krijg om dit te leren. De regering moet zorgen dat alle kinderen lager onderwijs volgen en dat dit gratis is. Ze moet de middelbare school aanmoedigen. In arme landen spreekt dit niet voor zich. De regering moet ook proberen het mij niet te moeilijk of te duur te maken om naar de universiteit of de hogeschool te gaan. Ze moet ook informatie geven over wat ik kan studeren (welke richting ik kan kiezen) en welk beroep ik kan uitoefenen.

10 Ook jij hebt recht op onderwijs en informatie.

De regering moet helpen spijbelen te vermijden. Dat kan ze doen door wetten en controles of door je goed te informer. Dan begrijpen jij, de andere kinderen en hun ouders beter hoe belangrijk het is om naar school te gaan en er van alles te leren.

15 Ook al ben je stout geweest op school, men mag je geen pijn doen om je te straffen. Lijfstraffen zijn verboden. Onredelijke en vernederende straffen ook. Op school moet de leraar of lerares je vertellen over de kinderrechten. Je moet er leren om verdraagzaam te zijn, respect te hebben voor anderen, begrip op te brengen voor andere culturen. Je moet er leren dat man en vrouw

20 gelijk zijn en dat je respect moet hebben voor de natuur. De regering moet er ook voor zorgen dat je genoeg informatie kunt vinden die belangrijk is voor jou (b.v. via een kinderradio, een jeugdjournaal). Tegen sommige informatie moet je beschermd worden omdat je ze nog niet goed kan begrijpen en daardoor verkeerd kan opvatten.

25 Wij kunnen ons steentje bijdragen door andere kinderen het niet lastig te maken om naar school te gaan: hen niet pesten bijvoorbeeld. En in de klas kunnen we er voor zorgen dat we andere kinderen niet verhinderen om te leren. Hen niet lastig vallen bijvoorbeeld, en niet te veel lawaai maken. Wij kunnen ook meedoen met acties die er mee voor zorgen dat er ook in arme landen scholen zijn. Mobiele School is zo'n organisatie.

http://www.vormen.org/sites/www.vormen.org/files/page/attach/kinderrechten_in_kindertaal.pdf

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Oefenen maar... © Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Opdracht I

Luister aandachtig naar de voorgelezen tekst.

Als je alles goed opgevolgd hebt, krijg je antwoord op de volgende vraag: 'Wat doe je als je veel leest om bij te leren?'

L	S	W	Y	T	E	Z	Q	A	I
A	L	P	L	O	U	T	Z	S	E
C	A	M	T	V	S	R	D	B	E
F	M	W	A	B	E	T	R	L	K
H	X	E	I	C	E	D	V	U	M
E	V	N	T	R	Q	L	E	R	C
I	L	H	F	T	E	Z	A	B	P
K	J	W	R	J	T	D	V	T	N

Noteer hier het antwoord op de gestelde vraag:

Opdracht II

Dit is een snelheidsoefening. Los onderstaande opdrachten op. Wie heeft alles juist en was de snelste?

A Welke 3 letters komen meteen voor

... .. ABC

... .. KLM

... .. CDE

... .. RST

B Welke 3 letters komen meteen na

LMN ... ..

XYZ ... ..

FGH ... ..

TUV ... ..

Opdracht VI

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

A Maak zo veel mogelijk samenstellingen met de opgegeven grondwoorden.

school	dier	werk
sleutel	bel	kast
huis	boek	gerei
bibliotheek	leer	deur

B Zoek een ander grondwoord voor het opgegeven woord. Het aantal letters waaruit het grondwoord bestaat, staat tussen de haakjes vermeld. Welke samenstelling kun je maken met de verkregen grondwoorden?

- _____ (6) (=onderwijsinstelling) + _____ (4) (= dokter)
= _____
- _____ (3) (=studieonderdeel) + _____ (6) (= onderwijzer)
= _____
- _____ (5) (= dubbel) + _____ (6) (= ruimte)
= _____

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

C Welk woord uit de reeks is geen samenstelling? Schrijf het in de laatste kolom.

studenten - studeerkamer - studentenkamer - studietekst - studiegenoot	
arbeidswet - gerecht - kinderrecht - kinderarbeid - rechtdoor	
nietmachine - geodriehoek - meetlat - perforator - zakrekentoestel	

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

D Omcirkel het woord uit opdracht VI C dat niet op juiste plaats staat. Duid met een pijltje aan waar het moet komen te staan om een alfabetisch gerangschikte reeks te krijgen.

Opdracht VII

Bekijk opnieuw de tekstvoorbeelden bij opdracht III. Vul onderstaande kader aan.

teksttype	
tekstdoel	
leesdoel	
effect	

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Herschrijf de woorden die een hoofdletter vragen.

Lange tong

zegt de leraar soms dat je tong veel te lang is omdat je te veel babbelt? toon haar of hem dan maar eens deze foto van de 24-jarige amerikaan nick stoeberl. de jongeman heeft een tong die 10,1 centimeter meet. daarmee staat hij in het guinness recordboek.

naar: Jommekeskrant, 21 september 2016, blz. 3.

Op naar een verkeersveilig schooljaar

ga jij net zoals duizenden leerlingen met de fiets naar school? Let dan goed op in het verkeer, want uit een recent onderzoek blijkt dat vrijdag een gevaarlijke dag voor fietsers op weg naar huis, is.

Het belgisch instituut voor verkeersveiligheid (BIVV) liet een nieuwe studie over de verkeersveiligheid van kinderen en jongeren op weg van en naar school uitvoeren. Die leert ons dat meer dan 4 op de 10 kinderen betrokken raakten bij een ongeval. op het einde van de week is de kans op slachtoffers groter. 's avonds slaat de vermoeidheid sneller toe en ook dan loop je meer risico op een ongeval, zeker op een vrijdagavond. woensdagmiddag is ook een risicomoment.

Tussen de verschillende gewesten* is er een verschil in de oorzaak van het ongeval. 32 procent van de verkeersslachtoffers in wallonië zijn passagiers in de wagen. In brussel blijkt het vooral om voetgangers te gaan, zo'n 54 procent. Het vlaamse gewest telt vooral fietsongevallen (47 procent).

een op de acht kinderen draagt ook geen gordel. Nochtans kan die gordel je leven redden.

*gewest = een gebied van België dat bestuurd wordt door een andere overheid

naar: Jommekeskrant, 31 augustus 2016, blz. 3.

Opdracht IX copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

- 1 Knip een voorpagina voor een krant uit.
- 2 Kleef ze zorgvuldig op een apart blad.
- 3 Vermeld de bron. (voorbeeld: naam krant, volledige datum, bladzijde.)
- 4 Duid er met een pijltje volgende opmaakelementen op aan: titel, tussentitel, bronvermelding, kolommen, alinea, witregel, kleur, ander lettertype, andere lettergrootte, schuingedrukte tekst en vetgedrukte tekst.
- 5 Benoem de opmaakelementen ook.

Opdracht X

In een krant vind je meer tekstvoorbeelden dan je op het eerste gezicht zou denken...

Ga in een krant op zoek naar teksttypes. Doe dat als volgt:

- 1 Doorblader een krant.
- 2 Knip 10 verschillende voorbeelden uit en kleef ze op een apart blad.
- 3 Vermeld de bron. (voorbeeld: naam krant, volledige datum, bladzijde.)
- 4 Benoem de tekstvoorbeelden.

We helpen je op weg door je omschrijvingen van voorbeelden die je er zeker in terugvindt, te geven:

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Ik word afgedrukt in kolommen en kop graag.

Als je mij leest, probeer ik je te overtuigen om iets te kopen.

Ik vertel altijd droevig nieuws.

Wil je weten of je in een T-shirt of met een regenjas naar school moet komen, dan raadpleeg je mij.

Je kiest voor mij als je bijvoorbeeld iets wilt kopen of verkopen.

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Hoe je je tv-avond kunt plannen, kun je bij uitzoeken.

Geen inspiratie in de keuken vandaag? Doe een beroep op mij.

Ik spot graag met de actualiteit, met of zonder woorden.

Mensen die van cijfertjes houden, lossen mij met plezier op.

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Ik ben een kort, grappig stripverhaaltje.

Wie van woorden houdt en zich wil ontspannen, neemt mij er graag bij.

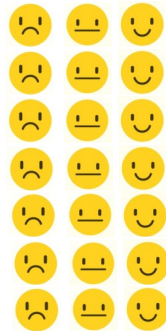
Beangstigend, betoverend

In deze module ...

Les 1

- voorspel je de inhoud van een tekst,
- pas je lees- en woordstrategieën toe,
- voeg je tussentitels (alineathema's) aan een tekst toe,
- leer je over je de verleden tijd,
- werk je met synoniemen,
- leer je hoe een reportage opgebouwd wordt
- vergelijk je de informatie uit een tekst met die van een reportage.

Dit lukt al ...

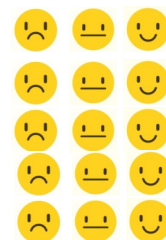
Les 2

- gebruik je de verleden tijd,
- oefen je met verwijswaarden,
- oefen je met woordstrategieën,
- leer je over samenstelling, grondwoorden en afleidingen,
- bekijk je het teksttype gedicht en leer je rijmen
- beluister je een liedjestekst intensief.

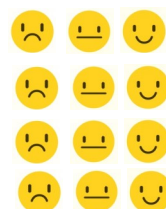
Les 3

- leer je over het gebruik van leestekens,
- leer je met zinsdelen goede zinnen schrijven,
- leer je over het verschillende soorten zinnen.
- pas je lees- en woordstrategieën toe,
- vat je een tekst samen.

Les 4

- pas je kijk- en luisstrategieën toe,
- pas je woordstrategieën toe,
- leer je omgaan met informatie op websites,
- spreek je over een onderwerp voor je leeftijdsgenoten.

B Los onderstaande opdrachten op.

a Wat willen onderzoekers precies testen? Antwoord in een zin.

_____

b Wat is het beroep van Paul Wylleman? _____

c Met welke drie ongeluksbrengers krijgt de eerste groep in het Casino te maken? Som ze op:

- _____
- _____
- _____

d In welke gemeente bevindt zich het casino? _____

e Waarom zal meer of minder bijgeloof het spelletje roulette niet beïnvloeden? Antwoord in een zin.

_____

f Maak juiste combinaties door de letter achter het ritueel naast de juiste naam te schrijven.

Usain Bolt		omgekeerd dragen van rugnummer (A)
Jelle Vossen		vast ritueel (B)
Fabian Cancellara		bal in doel trappen (C)

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

g Hoeveel scoorde de groep met het gewone golfballetje?

_____

h Wat is het eindbesluit? Vul de zin aan.

Bijgeloof kan _____.

Opdracht 5

Vergelijk de informatie uit de tekst met hetgeen je te zien kreeg in de reportage. Vul het schema aan. Plaats een = als de informatie overeenkomt. Als dat niet het geval is, plaats je een ≠. Volg het **voorbeeld**.

tekst	reportage
C.T. = bijgeloof	bijgeloof
copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook	

A Bekijk de opmaak en lees de titel, de tussentitels (kopjes) en alinea 1.

1 Waar denk je dat de tekst over gaat? Omcirkel het goede antwoord:

Halloween / de Walpurgisnacht / griezelfeesten

2 Welke alinea geeft meer uitleg over het centraal thema?

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

3 Welke alinea doet vermoeden dat heksen niet bestaan? _____

4 Bekijk de illustratie. Welke alinea zal daarover meer uitleg geven? _____

Welke **leesstrategie** paste je zonet toe om deze drie vragen te beantwoorden?

_____

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

B Lees nu de hele tekst. Beantwoord de vragen.

1 Wat is een 'naamdag' (r.6)? _____
_____

2 Lees alinea 2. Hoe wordt De Brocken ook wel genoemd? _____

3 In regel 9 staat: Dat zorgt voor een geheimzinnige sfeer. Wat zorgt voor een geheimzinnige sfeer? _____

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

4 Lees de laatste zin van alinea 2. Wat zou er met die zin bedoeld worden?

_____

5 Lees alinea 3. Wie of wat is het spook van Brocken? _____
_____

6 Welke schrijver beschreef de heksen in de Walpurgisnacht in één van zijn boeken?

_____

7 In welke alinea heb je het antwoord op vraag 5 gevonden?

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

_____

8 Alinea 5 begint met een vraag. Zeg in je eigen woorden wat er in alinea 5 uitgelegd wordt.

_____

_____

9 Lees alinea 5. Hoe kwam het dat de gewone mensen voor heksen werden aangezien?

_____

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

Welke **leesstrategie** paste je zonet toe om deze opdrachten te kunnen oplossen?

_____

E Lees de tekst nog eens goed door. Schrijf achter de vraag in welke alinea('s) je het antwoord kunt vinden.

	alinea
1 Wat voor soort feest is de Walpurgisnacht?	
2 Hoe komt de Walpurgisnacht aan zijn naam?	
3 Wie zouden in de Walpurgisnacht naar de Brocken komen en waarom?	
4 Wat is er voor iets vreemds aan de hand op de Brocken?	
5 Wie waren de 'heksen' op de Brocken waarschijnlijk echt?	
6 Wanneer wordt de Walpurgisnacht gevierd?	
7 Waar komen de mensen vandaan die nu de Walpurgisnacht vieren?	
8 Waar wordt de Walpurgisnacht gevierd?	
9 Wat gebeurt er om middernacht?	
10 Extra vraag: welke alinea is niet zo belangrijk voor je samenvatting?	

F Schrijf een samenvatting door de vragen uit opdracht E te beantwoorden. Gebruik volledige zinnen. Je kunt zinnen aan elkaar plakken met verbindingswoorden als: want, omdat, daarom, en, dus ...

Heksen in de wolken

De Walpurgisnacht is een oud heidens griezelfeest dat door de hele familie wordt gevierd. De naam Walpurgisnacht komt van.....

.....

copyright Educa—verboden te kopiëren of reproduceren, onder welke vorm dan ook

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Prikkel je zintuigen

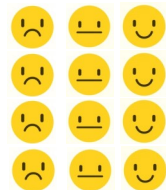

In deze module ...

Les 1

- pas je kijk- en luisterstrategieën toe en vul je een voorgedrukt schema aan,
- werk je met vraagwoorden,
- onderzoek je de persoonsvorm, het onderwerp en het getal van de zin,
- onderzoek je de vorming van afleidingen.

Dit lukt al ...

Les 2

- pas je lees- en woordstrategieën toe,
- werk je met de trappen van vergelijking,
- leer je over het voltooid en onvoltooid deelwoord,
- werk je met signaalwoorden,
- speel je met letterlijke en figuurlijke taal,
- oefen je met spreekwoorden en uitdrukkingen.

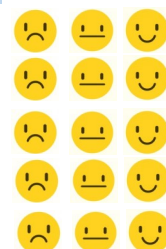
Les 3

- pas je leesstrategieën toe,
- geef je leeftijdsgenoten instructies over het maken van een groentebak,
- onderzoek je en oefen je met volgende woordsoorten: zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord, lidwoord en telwoord.

Les 4

- reconstrueer je de vragen en schrijf je een inleiding bij een interview,
- oefen je met imperatieven,
- pas je kijk- en luisterstrategieën toe,
- vul je voorgedrukte schema's bij een reportage aan,
- oefen je met het formuleren van het centraal thema en deelthema's.

Voel je fit en gezond

In deze module ...

- oefen je met lees- en woordstrategieën,
- leer je het WWG en het NWG herkennen,
- oefen je met meervoudsvormen,
- vul je een (digitaal) formulier in,
- oefen je in het zoekend lezen van teksten,
- oefen je met kijk- en luisterstrategieën,
- werk je met voorzetsels,
- oefen je met hoofdletters en leestekens,
- schrijf je een verslagje over een schoolse activiteit,
- leer je over argumenten,
- ...

Dit lukt al ...

Een uiltje vangen

In deze module ...

Dit lukt al ...

- oefen je met lees- en woordstrategieën,
- werk je met antoniemen,
- oefen je het voltooid deelwoord in,
- leer je hulpwerkwoorden en hoofdwerkwoorden onderscheiden,
- oefen je met kijk- en luisterstrategieën,
- oefen je met tekststructuren,
- oefen je met verbindingswoorden,
- vul je voorgedrukte schema's aan,
- speel je met figuurlijke taal,
- oefen je het gebruik van de komma's,
- schrijf je een krantenbericht en maak je het met een tekstverwerkingsprogramma op,
- vertel je over je toekomstdroom,
- ...

A photograph of a stone doorway with a wooden door and a tiled floor. The door is dark wood with ornate metal hardware. The floor is made of square tiles with a grid pattern. The walls are made of rough-hewn stone. A window with a metal grate is visible on the left side of the doorway.

Er was eens

In deze module ...

Dit lukt al ...

- vul je een 'test' in,
- leer je associaties te maken,
- oefen je met lees-en woordstrategieën,
- werk je met soorten zinnen,
- oefen je het voltooid deelwoord in,
- leer je over fictie en non-fictie,
- oefen je met kijk- en luisterstrategieën,
- oefen je met tekststructuren,
- oefen je met verbindingswoorden,
- vul je voorgedrukte schema's aan,
- oefen je met woordtekens (het trema),
- oefen je het gebruik van de komma's,
- leer je over het lijdend voorwerp in de zin,
- herschrijf je een sprookje,
- vertel je je klasgenoten een mythe of sage,
- ...

Heldhaftige helden

In deze module ...

Dit lukt al ...

- oefen je met lees- en woordstrategieën,
- oefen je in het formuleren van neutrale tussentitels,
- werk je met woordfamilies,
- oefen je de tegenwoordige en verleden tijd en het voltooid deelwoord in,
- oefen je met kijk- en luisterstrategieën,
- oefen je met tekststructuren,
- oefen je met signaal- en verbindingswoorden,
- vul je voorgedrukte schema's aan,
- oefen je met woordtekens (het koppelteken),
- leer je over het meewerkend voorwerp in de zin,
- schrijf je een oproep voor een striptentoonstelling,
- ...

Heldhaftige helden

In deze module ...

Dit lukt al ...

- oefen je met lees-en woordstrategieën,
- oefen je met afkortingen,
- oefen je met leenwoorden,
- oefen je met homoniemen,
- leer je over feiten en meningen,
- oefen je met kijk- en luisterstrategieën,
- oefen je met tekststructuren,
- leer je over formele en informele telefoongesprekken,
- ontwerp je een reclamespot,
- neem je deel aan een groepsgesprek en geef je je mening,
- ...

Bronnen

Met betrekking tot sommige teksten en/of illustratiemateriaal is het de uitgever, ondanks zorgvuldige inspanningen daartoe, niet gelukt eventuele rechthebbenden te achterhalen.

Mocht u van mening zijn (auteurs)rechten te kunnen doen gelden op de teksten en/of illustratiemateriaal in deze uitgave en/of bezwaar hebben tegen gebruik van afbeeldingen of teksten in dit leerwerkboek, dan wordt u vriendelijk verzocht contact op te nemen via info@educa.one.

Beeld- en audiomateriaal

Het digitale beeld- en audiomateriaal dat in deze leermethode gebruikt wordt, is afkomstig van volgend platform: www.onderwijs.hetarchief.be

Het is enkel toegankelijk via persistente links, verkrijgbaar in de digitale handleiding. De links zullen met andere woorden enkel toegang verlenen aan rechtmatige gebruikers van dit platform (i.e. leerkrachten actief in een door de Vlaamse Overheid erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling). Elke gebruiker van deze methode verklaart zich automatisch akkoord met de toegangs- en gebruiksvoorwaarden zoals aangegeven

in de link in de handleiding of op de website van het platform. Ouders en leerlingen hebben geen toegang tot het aanvullende beeld- en audiomateriaal.

www.onderwijs.hetarchief.be is een realisatie van VIAA.